

Nr 12.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 35 § 1 mom. folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469).

Genom en den 30 mars 1951 dagtecknad proposition, nr 172, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av tredje lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till

Förordning om ändrad lydelse av 35 § 1 mom. folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 (nr 469).

Härigenom förordnas, att 35 § 1 mom. folkbokföringsförordningen den 28 juni 1946 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

35 §.

Gällande lydelse:

1 m o m. Vid mantalsskrivning skola i mantalslängder uppföras:

1. alla fysiska — — — i riket;
2. alla vid nämnda tidpunkt bestående inländska juridiska personer samt *därjämte de, som upptagits i den för förrättningsåret gällande mantalslängden men upphört efter den 1 november året före förrättningsåret, ävensom* sådana utländska juridiska personer, vilka enligt senaste taxeringslängd voro skattskyldiga här i riket, därvid under juridiska personer inbegripas ägare av för gemensamt behov avsatta så kallade besparingskogar, häradsallmänningar och

Föreslagen lydelse:

1 m o m. Vid mantalsskrivning skola i mantalslängder uppföras:

1. alla fysiska — — — i riket;
2. alla vid nämnda tidpunkt bestående inländska juridiska personer samt sådana utländska juridiska personer, vilka enligt senaste taxeringslängd voro skattskyldiga här i riket, därvid under juridiska personer inbegripas ägare av för gemensamt behov avsatta så kallade besparingskogar, häradsallmänningar och andra likartade samfälligheter, som förvaltas självständigt för delägarnas gemensamma räkning; dock att svenska staten samt landsting, kommuner

andra likartade samfälligheter, som förvaltas självständigt för delägarnas gemensamma räkning; dock att svenska staten samt landsting, kommuner och andra menigheter i riket icke mantalsskrivas utom där de skola upptagas i taxeringslängd för beskattning; samt

och andra menigheter i riket icke mantalsskrivas utom där de skola upptagas i taxeringslängd för beskattning; samt

3. alla vid — — — nästföregående mantalsskrivning.

3. alla vid — — — nästföregående mantalsskrivning.

Där länsstyrelsen — — — eller icke.

Där länsstyrelsen — — — eller icke.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1951.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det genom propositionen framlagda förslaget, får utskottet i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan hänvisa till propositionen.

I propositionen föreslås en begränsning i mantalsskrivningsförrättares skyldighet att i mantalslängd uppföra vissa juridiska personer.

Enligt 35 § 1 mom. andra punkten folkbokföringsförordningen skola i mantalslängder uppföras bl. a. alla den 1 november förrättningsåret bestående inländska juridiska personer samt därjämte sådana inländska juridiska personer, som upptagits i den för förrättningsåret gällande mantalslängden men upphört efter den 1 november året före förrättningsåret.

Enligt vad *chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld*, inledningsvis anført i propositionen ha *Föreningen Sveriges kronokamrerare och Sveriges häradsrättshärförening* i en den 7 februari 1950 dagtecknad skrivelse till departementschefen gjort framställning om sådan ändring i 35 § 1 mom. folkbokföringsförordningen, att i mantalslängd icke skulle uppföras inländska juridiska personer, som upptagits i den för förrättningsåret gällande mantalslängden men upphört efter den 1 november året före förrättningsåret.

I fråga om tillkomsten av nu berörda bestämmelse i folkbokföringsförordningen hade föreningarna anført följande.

I folkbokföringskommitténs den 7 november 1944 avlämnade betänkande med förslag till omorganisation av folkbokföringen saknar den mot 35 § 1 mom. folkbokföringsförordningen svarande 113 § bisatsen »samt därjämte

de, som upptagits i den för förrättningsåret gällande mantalslängden men upphört efter den 1 november året före förrättningsåret». I yttrande över förslaget framhöll emellertid taxeringsintendenten i Stockholm »att förslaget innebure, att juridisk person som under året upphört skulle utelämnas vid nästa mantalsskrivning. Ur beskattningssynpunkt syntes det emellertid vara lämpligt, att sådan person finge kvarstå jämväl vid mantalsskrivningen närmast efter det den juridiska personen upphört, eftersom en sista deklaration i regel vore att förvänta från densamma». (Se proposition nr 255 till 1946 års riksdag, s. 220). Taxeringsintendenten torde härvid ha utgått från att *taxeringsårets* mantalslängd, liksom tidigare, skulle ligga till grund för taxeringen. Med anledning av taxeringsintendentens påpekande anförde departementschefen (prop. s. 221): »Mot de av kommittén föreslagna bestämmelserna angående personers uteslutande ur mantalslängd har jag i huvudsak ej något att erinra. Lika med taxeringsintendenten i Stockholm anser jag emellertid, att juridisk person, som upphört, bör upptagas även i mantalslängden för året näst efter det då den juridiska personen upphört.» På grund härav tillfogades nu ifrågavarande tilläggsbestämmelse i förslaget till folkbokföringsförordning och antogs av riksdagen.

Emellertid hade vid angivna tidpunkt 1945 års riksdag i samband med upphördsreformen redan antagit förslag till lag om ändring i vissa delar av kommunalskattelagen den 28 september 1928 (SFS nr 897; se även proposition nr 370, s. 48 och 126—131). Härigenom ändrades begreppet hemortskommun från att gälla den kommun, där den skattskyldige författningens enligt skall vara mantalsskriven för taxeringsåret till att gälla motsvarande kommun för året *näst före* taxeringsåret, innebärande att mantalslängden för sistnämnda år skall ligga till grund för taxeringen. Till följd härav har den situationen uppkommit, att det omförmälda tillägget till 35 § 1 mom. folkbokföringsförordningen saknar egentligt motiv.

Föreningarna hade vidare anförts, att stadgandet i 35 § 1 mom. folkbokföringsförordningen komme att onödigtvis komplicera mantalsskrivningsarbetet och säkerligen medföra risk för uppkomsten av fel i mantalslängderna.

Över nämnda skrivelse hade, efter remiss, utlåtande avgivits av 1949 års *folkbokföringssakkunniga*. I utlåtandet hade de sakkunniga yttrat att den påtalade bestämmelsen, att jämväl de juridiska personer, som upptagits i den för förrättningsåret gällande mantalslängden men upphört efter den 1 november året före förrättningsåret, skulle mantalsskrivas, visat sig förorsaka mycket onödigt arbete; att stadgandet saknade betydelse ur taxeringssynpunkt vitsordades av de sakkunniga. De sakkunniga funne det uppenbart att en ändring av författningsrummet i den med framställningen avsedda riktningen måste komma till stånd. Då den ifrågasatta ändringen av 35 § 1 mom. andra punkten folkbokföringsförordningen icke droge med sig ytterligare ändringar i folkbokföringsförfattningarna, tillstyrkte de sakkunniga, att den med framställningen avsedda ändringen genomfördes.

Departementschefen. »Såsom framgår av den lämnade redogörelsen skola vid mantalsskrivning uppföras i mantalslängden — förutom bl. a. inländska juridiska personer som bestå den 1 november förrättningsåret — sådana inländska juridiska personer, som upptagits i den närmast föregående mantalslängden, d. v. s. bestått den 1 november föregående år, men upphört efter sistnämnda dag. Detta innebär exempelvis, att vid mantalsskrivningen

för år 1952 — vilken förrättning skall taga sin början hösten 1951 — skola i mantalslängden upptagas, såvitt nu är i fråga, sådana inländska juridiska personer (t. ex. dödsbon), som bestått den 1 november 1950 och därför redovisats i mantalslängden för år 1951 men som upphört under tiden från den 1 november 1950 till den 1 november 1951.

Syftet med den här återgivna bestämmelsen i folkbokföringsförordningen har uppenbarligen varit, att taxeringsmyndigheterna skulle ur mantalslängden kunna erhålla upplysning rörande samtliga juridiska personer, som skola åsättas taxering därest övriga förutsättningar härför äro för handen.

Emellertid har redan i samband med genomförandet av 1945 års uppboordsreform vidtagits sådan ändring i kommunalskattelagen, att numera till grund för taxeringen skall ligga icke, såsom tidigare varit fallet, mantalslängden för taxeringsåret utan mantalslängden för året näst före taxeringsåret. Vid 1952 års taxering skall således användas mantalslängden för år 1951, vilken längd anknyter till förhållandena den 1 november 1950, och mantalslängden för år 1952 kommer att begagnas först vid 1953 års taxering. Vid sistnämnda taxering beskattas inkomst som åtnjutits under kalenderåret 1952 eller motsvarande räkenskapsår. På grund härav och då en juridisk person, som upphört under tiden efter den 1 november 1950 men före den 1 november 1951, taxeras sista gången år 1952 (för inkomst som åtnjutits under kalenderåret 1951 eller motsvarande räkenskapsår), föreligger icke ur taxeringssynpunkt något behov av att i mantalslängden för år 1952 — som enligt vad förut nämnts användes vid taxeringen år 1953 — upptaga juridiska personer som upphört under tidsperioden från den 1 november 1950 till den 1 november 1951.»

Utskottet. Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot det genom propositionen framlagda förslaget och får därför hemställa,
att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 4 maj 1951.

På tredje lagutskottets vägnar:

ÅKE HOLMBÄCK.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Holmbäck, Niils A. Larsson, Werner, Albert Hermansson, Eskilsson, Lindahl, Pålsson och Boo,

från andra kammaren: herrar Ericsson i Sörsjön, Holm, Andersson i Mölndal, Johansson i Torp, Jansson i Aspeboda, Larsson i Karlstad, fröken Vinge och herr Nyberg.